

*Виховні заходи з використанням мультимедійних засобів навчання,
розроблені вчителем початкових класів Семенівської ЗОШ І-ІІ ступенів
Нестерук Валентини Василівни*

Тема: Людські чесноти. Байдужість

Мета: Розширювати знання учнів про людські чесноти, ознайомити з поняттям – байдужість, на прикладах змісту казок та оповідань В.Сухомлинського донести до свідомості учнів, що байдужість – негативна риса характеру, що вона породжує зло,ненависть, безтурботність і є однією з найтяжчих вад людини, формувати в учнів моральні святині та істини, прагнення допомогти ближньому у скрутну хвилину, наводити оцінні судження, встановлювати зв'язки між конкретними вчинками і ставленням до людей, аргументувати переваги добрих вчинків, розкрити облагороджуючу роль милосердя,виховувати співчуття до ближніх, прагнення допомогти ближньому у скрутну хвилину,пробуджувати інтерес до всього корисного, морального.

Обладнання: ПК – презентація «Байдужість».

Девіз уроку: Твори добро! Не будь байдужим!”

Хід уроку

I. Організаційна частина

- Добридень, небо голубе!

Добридень, сонце золоте!

Доброго дня і тобі, і мені!

Доброго дня всій нашій землі!

II. Актуалізація опорних знань

Фронтальне опитування

- Що таке людські чесноти?

(Це міцні позиції, сталі схильності, постійне вдосконалення розуму й волі, які керують нашими вчинками, впорядковують наші пристрасті й спрямовують нашу поведінку згідно з розумом і вірою.

Вони дають легкість, самовладання і радість, щоб вести морально добре життя.)

- Прослухайте, будь ласка, легенду про людські чесноти.
- Які людські чесноти згадані у цій легенді.

Людські чесноти (Легенда)

Барвінок

Зрадів зеленолистий красень, засвітило весняне сонечко. Біжать струмочки, весело щебечуть пташки.

Іще лежить у низинах сніг, а вже барвінку листя стелиться. Згодом з'явиться його зірчастий цвіт.

Одного разу прогулюючись, дівчатка побачили цвіт барвінку і замилювалися його красою.

— Добрий день, барвінку, — привіталася Люся.

— Доброго здоров'я, — відповіла синя квіточка.

— А чи знаєш ти, що означає кожна твоя пелюсточка? — запитала Оксана.

— Ні, — сором'язливо сказав барвінок.

— *Перша пелюстка — це доброта, друга — милосердя, третя — скромність, четверта — ввічливість, п'ята — працьовитість, — весело розповідали подружки.*

— Дякую вам, — зрадів барвіночок, — за таке приємне повідомлення.

— До зустрічі, наш синьоокий, — попрощалися дівчатка.

- Назвіть людські чесноти.

- Що означає, шанобливо ставитись до себе і до інших?

III. Повідомлення теми та мети уроку.

Твори добро Л.Іванова

Ти добро лиш твори повсюди,

Хай тепло твої повнить груди.

Ти посій і доглянь пшеницю,

Ти вкопай і почисть криницю,

Волю дай. Погодуй пташину,

Приласкай і навчи дитину,

Бо людина у цьому світі

Лиш добро повинна творити.

- Отже, девіз уроку: Твори добро! Не будь байдужим!”

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Асоціативний куш «Мораль»

2. Вступне слово вчителя.

Суспільство у процесі історичного розвитку виробило особливий соціальний інструмент для регулювання і спрямування поведінки кожної людини. Цим інструментом є мораль.

Мораль існує у двох формах:

Особисті моральні якості	Сукупність норм суспільної поведінки й оціночних уявлень
Доброзичливість, милосердя, відповідальність, скромність, чесність, поступливість, наполегливість тощо	«Не вкради», «не вбий» тощо і «справедливо», «порядно», «доброзичливо» тощо

2. Робота з книгою.

Опрацювання вірша Л.Забашти “Людина починається з добра”.

- Прочитайте вірш вголос.

- Яка основна думка вірша?

- Як ви її розумієте?

- Поясніть слова “вища правда”.

- Що відрізняє людину від тварини? (мова, мислення, праця).

3. Розповідь учителя - ПК.

Байдужість - це нейтральне, але по суті негативне почуття, коли людина не звертає уваги на те, що відбувається навколо загалом, або ж лише на певні речі.

Байдужість породжує:

- 1.Негаразди у відносинах між друзями (хоча справжні друзі ніколи не стануть байдужими до тебе)
2. Неблагополуччя в родині .
3. Призводить до загальної байдужості до всього, що оточує людину

Причини виникнення байдужості:

1. Байдужість духовна, яка включає байдуже ставлення до себе в духовному значенні. Її гаслом є «Візьму від життя все найкраще».
2. Байдужість через сумний досвід, який зламав дух. Людина до цього могла прагнути добра, допомагати іншим, піклуватися про людей, але через якусь несправедливість чи наклеп, чи погане ставлення інших - розчарувалися в людях.
3. Байдужість егоїстична. Улюблений вислів: «Моя хата з краю» чи «Після мене хоч потоп».
4. Байдужість, яка включає в себе байдуже ставлення до себе у фізичному значенні. Коли людині байдуже, як вона харчується, байдуже до власного здоров'я. Коли з'являються шкідливі звички і людина не хоче їх позбутися, бо їй байдуже, що буде потім.
5. Байдужість через хворобу психічну, через депресію. Тоді людині байдуже не тільки до оточуючих, але й до самої себе.

Боляче бачити навколо себе зростаючу порожнечу через звичайнісіньку байдужість людську.

А ще найстрашніше від того, коли в людини виявляється душа геть спустошена. Звідси і всі наші біди...

"Не бійся ворогів - у гіршому випадку вони можуть вбити.

Не бійся друзів - у гіршому випадку вони можуть зрадити. Бійся байдужих - вони і не вб'ють, і не зрадять, але тільки з їхньої мовчазної згоди існують на землі зрада і вбивство."

Бруно Ясенський

4.Хвилинка Ерудита

З історії існування людства

Високу моральну цінність добра, яке ми робимо сторонній людині, розуміли люди в сиву давнину.

У Вавилоні був такий звичай — недужих виносили на майдан чи дорогу. Кожен, хто йшов повз нього, підходив, розпитував, коли знав якийсь засіб, радив нещасному. Ніхто байдуже не проходив.

Такий звичай побутував і в ассірійців, єгиптян. Звичай чинити добро безкорисливо.

За часів запорізького кошового Сірка наші прадіди допомагали навіть ворогам. Чуєте: ворогам! Це було тоді, коли у Криму вирувала епідемія чуми. Козаки дали змогу кримським татарам переселитися на українські землі, щоби перебути нещастя. А самі козаки! Землянок ніколи не замикали! Будь-який подорожній міг зайти, розвести вогонь,зварити страву, спочити. А прийде хазяїн, ще й радий буде гостеві,привітає його. А буває, що господар, як їде куди, так ще й залишає страву для прихожого. Наїдяться мандрівники та зроблять хрест, поставлять його серед землянки — це значить, що були гості й дякують хазяїнові.

Прекрасні стосунки, в основі яких — доброта, а не байдужість!

Фізкультхвилинка.

6. Робота з підручником.

Портрет В. Сухомлинського-ПК

- Хто зображений на портреті?
- Що ви знаєте про цю людину?
- Ми з вами вже знайомі з людиною, педагогом, якого називають Людиною з великої літери. Це В. Сухомлинський.

Послухайте уривок з вірша Григорія Орла «Шана педагогу-творцю» .

Вчитель, герой і поет,
З серцем палаючим Данко,
Справжній поет-гуманіст
Ща Світлі ідеї його
Вічні, як води Дніпрові,
Наш видатний педагог
Повен добра і любові.
Дітям життя присвятив,
Все їм віддав без вагання.
Він їх безмежно любив,
Знав їх сердець поривання.
В спадщину нам залишив
Чисті джерела науки.
Нас з тих джерел напоїв
Духом надмірно високим.

- ...створив до останку.

-Які оповідання цієї людини ви читали?

- Чому вчать нас твори В. Сухомлинського? (Кожне оповідання В. Сухомлинського вчить нас бути добрими, чуйними, милосердними до людей, тварин, природи.)

В.О. Сухомлинський Васіль Олексáндрович Сухомлі́нський

(*28 вересня 1918, с. Омельник (нині Онуфріївський район Кіровоградської області) — †2 вересня 1970) — український педагог, публіцист, письменник.

Опрацювання оповідання В. Сухомлинського “Байдужість”.

- Прочитайте мовчки
- Чому оповідання так називається?
- У чому проявилася байдужість хлопців?
- Як ще можна оцінити вчинок підлітків? (хуліганство)
- Придумайте інший можливий хід подій.

6. Читання в особах.

7. Читання оповідання **В. Сухомлинського «Покинуте кошеня»**. Вчитель читає початок оповідання.

- Як, на вашу думку, розгорталися події далі?

(прослухати роздуми учнів)

Зачитати кінцівку оповідання .

- Чи співпали ваші роздуми з кінцівкою твору В. Сухомлинського? Проаналізуйте.

Хтось виніс із хати маленьке сіре кошенятко й пустив його на дорогу. Сидить кошеня та й нявчить.

Бо хоче додому, до матусі. Проходять люди, дивляться на кошеня. Хто сумно хитає головою, хто сміється. Хто жаліє: бідне кошенятко, та й іде собі.

Настав вечір. Зайшло сонце. Страшно стало кошеняткові. Притулилося воно до куща та й сидить — тремтить.

Поверталась із школи маленька Наталочка. Чує — нявчить кошеня. Вона не сказала ні слова, а взяла кошеня й понесла додому. Пригорнулося кошенятко до дівчинки. Замуркотіло. Раде-радісіньке.

8. Розгляд і аналіз оповідання В.О.Сухомлинського **Байдужий пеньок**

Стоїть у лісі старий-престарий Пеньок. Мохом обріс, гріється на сонечку.

Поселився під Пеньком Їжак. Клопочеться собі в нирці, а Пеньок мружиться, крекче, гріється на сонечку.

- Будемо з тобою дружно жити, добре? – питає раз його Їжак.

- Добре, - відповідає байдужно Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється собі на сонечку.

По другий бік під Пеньком поселилася Гадюка.

- Будемо з тобою дружно жити, добре? – питає раз вона.

- Добре, - відповідає байдужо Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється на сонечку.

Та ось якось Їжак побачив, що поруч із ним живе Гадюка. Напав на неї і в кривавій сутичці переміг. Виповз, ліг на Пеньок. Відпочиває.

- Що це у вас там за шум був? – питає Пеньок.

- Це я Гадюку вбив, - відповідає Їжак.

- Добре, - каже байдужно Пеньок. Він замружив очі, позіхнув і гріється собі на сонечку.

Тож не будьмо байдужими! Давайте навчимося помічати те, що відбувається перед нашими очима, звертати увагу на події, що трапляються.

Будьмо уважними до інших та відкритими до людей, аби не виникло тієї загальнолюдської байдужості, котрої нам потрібно остерігатись.

- Милосердя – це і почуття і вчинок.
- Милосердя – почуття, яке не виховується докорами («Ну чому ти такий жорстокий? В тебе немає серця?»).

9. Поради В. Сухомлинського

В. Сухомлинський давав багато порад, щоб в майбутньому людині було не соромно самому перед собою.

"Будь добрим і чуйним до людей.

Допомагай слабким і беззахисним, товаришеві в біді.

Не завдавай людям прикростей.

Поважай і шануй матір і батька, вони дали тобі життя, вони виховують тебе, вони хочуть, щоб ти став людиною з добрим серцем і чистою душею», «Не будь байдужим до зла.

Борись проти зла, обману, несправедливості. Будь непримиримим до того, хто прагне жити за рахунок інших людей, завдає лиха іншим людям, обкрадає суспільство» .

(В. О. Сухомлинський).

VI. Закріплення знань, умінь і навичок.

1. Розв'язування морально-етичних завдань.

Як ви розумієте приказку?

На байдужості, злі - далеко не заїдеш.

- (Байдужа й зла людина ніби постійно обкрадає себе, не вміє по-справжньому радіти, сміятися, любити, і якщо з юних літ не привчити себе тамувати в собі роздратування, недовіру, байдужість, душа людська не ширшає — вона обростає ненавистю, поїдає саму себе. А потім дивись — і висохло в душі живильне джерело, що допомагало жити, вірити, рухатися вперед.

Отже, добро — не наука, воно — дія.

То чому ж дуже часто люди не діють так, як підказує добро?

Часто цим діям заважає байдужість.)

2. Вправа «У залі судових засідань»

Заява

Повертаючись взимку зі школи, ми з подругою побачили на річці багато дітей. Річка замерзла. Біля берегів лід був товщим, по ньому всі ходили. А ми з Оленою забігли далі – і провалилися. Я перша викарабкалася з води і простягнула руку Олені. Але витягти її не змогла – важко. Думала: хто – небудь із хлопців поспішить на допомогу. Але вони спокійно стояли неподалік, деякі навіть підсміювалися. Нарешті Олену витяг чоловік, що проходив неподалік.

Завдання

Дайте оцінку діям хлопців зі сторони адвоката, прокурора, судді

3. Вправа «Чарівні скриньки».

- Ось у мене 2 скриньки : червона та зелена .Червона - на символ небезпеки, а зелена – символ відродження, життя..

На смужках паперу напишіть свої позитивні риси, шкідливі звички, негативні риси характеру, які вам подобаються, а які заважають жити.. Опустіть їх у скриньки. Давайте на червону скриньку надінемо замок, викинемо ключ, щоб більше ніколи її не відкрив.

VII. Підсумок уроку.

- Чого навчилися на уроці?

- Що вам найбільше запам'яталося?

- Яку чесноту хочете виробити в собі?

- Чого позбутися?

Хочеться закінчити урок віршем Д.Коломієць. Послухайте його і зробіть для себе висновки.

Прибіг щодуху син додому й до тата голосно гука:

-А я провідав у лікарні свого товариша – друга.

То ж правда, тату, я чутливий і маю серце золоте?

Замисливсь тато на хвилину і так йому сказав на те:

-Коли тебе в тяжку хвилину людина виручить з біди,

Про це добро аж поки віку ти, синку, пам'ятай завжди.

Коли ж людині ненароком ти зробиш сам добро колись,

Про це забудь, аж поки віку мовчи й нікому не хвались.

(Д.Компанієць)

*Україно моя,
ти одна, як життя*

Ведучі

I. Земля моя рідна – це моя Україна! Щасливі ми, що народилися і живемо на чудовій, багатій землі. Тут жили наші прадіди. Тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини, одвічних добрих традицій.

II. Тут ми робили свої перші кроки, відкривали навколишній світ. Тут нам уперше забриніли звуки рідної мови, завдяки якій ми усвідомили самих себе. Тут ми навчилися відповідати усмішкою на усмішку, співчуттям на чужий біль.

Пісня

Мій рідний край, земля моя свята,
Життя мого колиска калинова...
Тут синь гаїв і неба чистота,
І мила серцю українська мова.
Тут перший крок, і перша висота,
І я сама, і вся моя родина,
Щасливі та сумні мої літа,
І стежка в отчий дім одна-єдина.
Краю мій коханий, щире твоє слово,
Небо твоє ніжно-голубе,
Рідна Україно, земле колискова,
Обіймаю піснею тебе.
Світе мій широкий, воленько ласкава,
Доле моя, радосте моя!
Вічна Україно, квітне твоя слава
Невмирущим співом солов'я
Краю мій зелений, золото вербове,
Стежка моя, роси голубі!
Мати Україно, сонце чорноброве,
Уклоняюсь піснею тобі.

Пісня

Є багато країн на землі,
В них озера, річки і долини...

Є країни великі й малі,
Та найкраща завжди – Батьківщина !
Є багато квіток запашних,
Кожна квітка красу свою має.
Та гарніші завжди поміж них
Ті, що квітнуть у рідному краї.
Є багато пташок голосних,
Любі, милі нам співи пташині,
Та завжди наймилішими з них
Будуть ті, що у рідній країні.
І тому найдорожчою нам
Є і буде у кожную хвилину
Серед інших країн лиш одна, -
Дорога нам усім Україна.

Слова України

1. За народним звичаєм стрічаєм,
Як здавен ведеться на віку,
Ми гостей пшеничним короваем
На чудовім тканім рушнику.

2. Хай рясніють квіти малиново,
Пахне хай духмяно коровай,
Щоб і дар земний, і щире слово
Ви відчули, завітавши у наш край.

I. Вдивляємось у далеч і так виразно бачимо широчінь повноводних рік у вінку зажурених верб і пломінкої радості калини. Про щось шепочуть тіністі діброви й зелені гаї, мережані узорі білих осель із вродливими мальвами на причілку.

II. Вслухаємось у гомін сивої давнини: звідти крізь віки долинає тупіт розвихрених коней, брязкіт шабел із козацького шаленого герцю, гучна яса стрілецької слави.

I. Як же довго наш народ ішов до незалежності! Ішов через утиски, в'язниці й Сибіри упродовж усієї історії від часів Київської Русі до наших днів. На цьому шляху загинула незлічена кількість кращих синів і дочок України, які відстоювали її незалежність.

II. Україна – країна трагедій і краси, країна, де найбільше люблять волю і найменше знали її, країна гарячої любові до народу і чорної йому зради. Довгої вікової героїчної боротьби за волю.

I. Шлях України позначений високими степовими могилами та прекрасними піснями. Пісня, як естафета передає від покоління до покоління історичну правду про свій народ, його стремління і заповіти.

Пісня «Україна»

I. Збереглася давня легенда ще козацьких часів: коли на країну нападали вороги зі сходу і заходу, півдня і півночі, коли в нерівних боях полягли кращі захисники народу, на велику раду зібралися старі вожді, наймудріші книжники, сліпі кобзарі. «Що чинити далі? – з болем і розпачем запитували вони. – Розбиті наші останні полки, захоплені ворогами останні фортеці...» І тоді піднялися найдревніші із кобзарів:

- Неправда, - сказали вони, - останній полк ніколи не може бути розгромлений, остання фортеця ніколи не здається! Бо це те, що в душі кожного: наша дума, наша пісня, прадавні звичаї і традиції. Їх можна віддати лише добровільно – але ми не віддамо, бо ми народ одвічний, потужний і життєдайний. Биті, знекровлені, палені й топтані, ми знову піднімаємося з руїн, із попелу, і знову воскресемо, розквітнемо, забуємо!..

І справдилися пророчі слова того кобзаря.

Пісня «Україна»

Горнись до тебе, Україно.

Як син до матері горнись

За тебе, рідна і єдина

Щодня я Богові молюсь.

Молюсь за тебе, Україно,

І свої сили віддаю,

Щоб відродити із руїни
Наш дух і славу бойову.
Козацький танець

I. Кожна людина завжди з великою любов'ю і душевним трепетом згадує місце, де народилися, де минуло її дитинство. То родинне вогнище, маленька батьківщина кожної людини, де живуть мама, тато, бабуся, дідусь, сестри і брати. І якщо скласти маленькі батьківщини кожного із нас – вийде велика держава Україна.

II. Яка велика віра у нашу країну, наш народ. Справжні патріоти своєї неньки України залишили нам, нащадкам, свої одкровення – зізнання в любові до України. Вслухаймося в їхнє палке, пристрасне, щире поетичне слово.

Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.
У рідному краї і серце співає,
Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни, течуть.
Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.
І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля назавжди.

I. Ми з вами маємо всі підстави пишатися тим, що наша батьківщина мала славні періоди історії, справді легендарних героїв, мужньо пережила найважчі випробування і не скорилася. Ми можемо гордитися тим, що Україна ніколи не поневолювала інші народи, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких та далеких сусідів.

Моя Україно
На росах, на водах
На всіх переходах
Курличеш мені
В журавлиних ключах.
Моя Україно, родима країно,
Ясні небеса в материнських очах.
Я чую твій голос,
Пшеничний твій колос.
І душу мені засіває зерно.
Моя Україно, колиско-калино,
Пізнати тебе мені щастя дано.
З тобою розлука – гірка моя мука,
Печаль журавля без гнізда в чужині.
Моя Україно, білявко-хатино
З твого вікна світить доля мені.

I. Пам'ять – одна із найцікавіших властивостей людини. Так, як не можна забувати своїх батьків, так не можна забувати свій народ та його історію.

II. Так, як не можна забувати своїх рідних, близьких ні в хвилини радості, ні в години печалі, так не можна забувати землі нашої, бо це першооснова. З неї ми вийшли, до неї ми прийдемо. Людина не може називатися людиною, якщо вона не має ні мови, ні пісні, ні пам'яті, ні землі, ні роду. Пам'ятаймо про це.

У цім краю з любові терпне серце,
Тривога світла доторка плеча.
Тут синім оком лісове озерце
Проводить вдаль скороминущий час.
Де материнки незбагненні чари,
Отут мій дім, отут моя земля.
Колосся піднімаючи до хмари
Під самий обрій пролягли поля.

Земля тремтить у сонячнім промінні,
Вже будить зайчик сонячний дуби.
...Лиш тут відчула я земне тяжіння,
Лиш тут я можу мріять і любити.

II. Знання мови народу, серед якого живеш – ознака культурної освіченої людини, знання рідної мови – священний обов'язок кожного. В умовах незалежності нашої держави мова, хоч не без труднощів, поступово займає гідне місце в суспільстві. У Декларації про державний суверенітет України зазначається, що Україна забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій. Водночас право на національно-культурний розвиток гарантується представникам усіх національностей, які проживають на території нашої держави.

У дитячому серці жила Україна –
Материнські веселі і журні пісні,
Та за мову мужицьку не раз на коліна
Довелося у школі ставати мені.
Непокривлену душу хотіли зламати,
Та ламалися тільки болючі кії.
Наді мною ночами відплакала мати,
Я не зрікся ні мови, ні пісні її.
І померла в гризоті вона молодою,
Залишився назавжди без матері я,
Та не був ні хвилини в житті сиротою,
Бо вела мене далі Вкраїна моя!

I. Нече квітка, українська мова, як феномен національної сутності, дивом проростає крізь залізобетонну плиту байдужості, роблячи в ній тріщини, торуючи шлях до світла. Мова – запорука існування народу. Захищаючи рідне слово, ми захищаємо свою націю, її гідність, право на майбутнє. Зробімо все, щоб засяяла українська, «як та зоря ясна».

Як довго ждали ми своєї волі слова!
І ось воно співа, бринить,

Бринить, співає наша мова,
Чарує, тішить і п'янить.
Як довго ждали ми...
Уклін чолом народу,
Що рідну мову нам зберіг,
Зберіг в таку страшну неgodу,
Коли він сам стоять не міг.

II. Нові часи, нові завдання, нові вимоги... Незалежність України дає можливість кожному з нас стати справжнім господарем своєї землі. Сьогодні ми є свідками великих перетворень, що відбуваються в нашій країні. Ми – майбутнє України. То ж своїми знаннями, працею, здобутками підносимо її культуру, своїми досягненнями славмо її. Будьмо гідними своїх предків, бережімо волю і незалежність України, поважаймо свій народ і його мелодійну мову. Шануймо себе і свою гідність, і шановані будемо іншими.

I. Прийдуть нащадки і віряться побачать Україну оновлену, вільну від економічного хаосу. Золотитимуть хліба, квітуватимуть сади. Не розбрат, а тільки єдність буде гарантом Незалежності. Так нелегко здобутої зусиллями волі і розуму. Реальністю стане мрія багатьох віків. І світлим буду день твій Україно !

Пісня «Квітка душа»

II. Квітуй, Україно, і слався в віках !

Хай ім'я твоє не згасає !

Хай Божа тебе опікає рука

І вольності дух нас єднає !

I. Хай збудеться все, що в мріях живе,

Щоб біди, незгоди пропали.

Хай світла дорога в майбутнє веде,

Яку ми для себе обрали.

II. Живи, Україно, співуча моя !

Хай буде щасливим твій шлях !

Хай пісня завжди солов'їна твоя

Лунає, як нині, в віках!

Народні звичаї та традиції. Свято Стрітення

Ведуча. Доброго дня, шановні гості! Сьогодні ми хочемо розказати вам про свято, яке завершує зимовий цикл народних обрядів. На зламі між зимою і ранньою весною, ми святкуємо день Стрітіння. Слово це означає – зустріч. А чи знаєте ви про яку зустріч йдеться мова?

1-а дитина. Вранці на околицю села в'їхала красуня Весна. Аж ось їй назустріч виходить непривітна зла Зима і починає сперечатися з дівчиною.

2-а дитина. Довго тривала суперечка. Ніяк не могли вони визначитися кому йти, а кому вертатися. І вирішили вони помірятися силою.

3-я дитина. Злізла Весна з коня і почався двобій. Вважалося, що переможець буде володарювати далі. Якщо до вечора стане тепліше – перемогла Весна, а якщо холодніше – Зима.

4-а дитина. А сталося все це 15 лютого. Тому на останній місяць зими і припадає одне з найшановніших свят – свято Стрітіння.

5-а дитина. Вже сонце над землею
що новий день, то вище.
Північний вітер лютий
не так зловтішно свище.

6-а дитина. Зима хоч і бореться,
але безсила нині,
бо вже весна проснулась,
розкривши очі сині.

7-а дитина. Чекаємо, що сонечко
загляне у віконечко.
А соловейко в гаї
нам пісню заспіває.

(Виходить сердита Зима)

Зима. Та хто це сміє посеред зими про спів літнього птаха згадувати. Бач чого захотіли! Сонечка, тепла їм подавай. Зараз я снігу намету, віхолу напущу, бо ще силу свою маю.

(Виходить Теплинка)

Теплинка. Доброго дня, Зимонько!

Зима. Ти хто така? Як ти насмілилась підійти до мене? Та я зараз морозу на тебе напущу!

Теплинка. А я дівчинка Теплинка, провісниця Весни. І хоч ти, Зимонько, лютуєш, хуртовинами залякуєш, але не налякати тобі мене. Бо вже в повітрі пахне весною. А через 15 днів – уже й Березень прийде.

Мишка. Зимонько, Зимонько,
Снігом не труси.
І морозу морозити не вели!
Бач звірята он сидять
І від холоду тремтять.

Зайчик. Ох і надокучили мені морози. Наголодувався я вже взимку. Кожушок обносився. Ходімо звірята весну шукати.

Теплинка. Ось, ось пропаде твоя сила. Подивися – звірята вже вирушили в ліс весну шукати.

Вовчик. Доброго дня, звіятка! А куди ви поспішаєте?

Лисичка. Ідемо тепло шукати, весну зустрічати. Ходімо з нами.

Ведмедик. І хоча ще сніги лежать, але вже струмочок під снігом продзвенів, що вже весна близько. Тепла хочеться, ясного сонечка.

Звірята. Вийди, вийди, сонечко

На дідове полечко

На бабине зіллячко

На наше подвір'ячко.

На весняні квіточки,

На маленькі діточки,

Там вони граються,

Тебе дожидаються.

Сонечко. Добрий день, друзі! А куди ви поспішаєте?

Вовчик. Весну шукаємо. Чи не бачиш ти згори Весни-чарівниці, молодії дівичі?

Сонечко. Бачу! За високими дубами, за глибокими снігами Веснонька походжає, квіти, трави розсіває і сюди вже повертає!

А ви звіятка заспівайте!

Весну-красну закликайте!

(Співають «А вже красне сонечко припекло»)

Зима. Хіба мені уже час з весною зустрічатися.

Теплинка. Аякже. Сьогодні ж Стрітєння зима з весною зустрічаються, силою міряються.

Зима. Ой, я зовсім забула, що сьогодні такий день. Ну що ж, позмагаймося із весною. Подивимось, чия візьме! То ж кличте весну!

Діти. Благослови, мати,

Весну закликати!

Весну закликати!

Зиму проводити!

Зимонька – в возочку,

Літечко – в човничку.

(Під музику «Дівчина-весна» виходить Весна із проліском та струмочком)

Весна. А ось і я – Весна-красна!

Куди ступаю – сонце сяє,

Усе навколо оживає,

А ще пробуджую від сну

Я нашу землю чарівну!

Я весна-весняночка

Весняночка-співаночка

Край доріжки зупиняюся,

І до діток привітаюся.

Діти. Весна, весна, наша красна,
А що ти нам принесла?

Весна. Принесла я вам тепло,
Гарним людонькам – добро.
На дерева цвіту
На поля жито.
На дівчаток - красу
А на хлопчиків сили,
Щоб росли і міцніли.

Діти. А кого ти, Веснонько, нам привела?

Весна. Привела вам струмочок дзвінкий,
Та пролісок ясний.

Пролісок. Я – перша квіточка весни,
Я – пролісковий цвіт.
Пережила зимові сні
І знов родилася на світ.
У мене очі голубі,
Такі, як неба синь
З весною в гості я до вас прийшла
Люблю я сонце й тінь.

Струмочок. Цілу зиму я спав, на тепло чекав.
А тепер прокинувся,
Зразу бігти кинувся,
Дзвінко заспівав.
Я – струмочок весняний,
Я – струмочок голосний
Поспішаю до річеньки
Й до весни – сестриченьки.

Зима. Ой-ой-ой! Яка ж ти в нас хороша.
Треба мені свою силу зібрати,
щоб з тобою до бою стати.
Насуплю брови – і вітер з морозом повіє
Усе скрізь загине – рятунку нема!
Під снігом замре, заніміє.

Весна. А я засміюся, – і сонце засяє
Прокинуться луки, ліси, і поля,
Усе зацвіте, заспіває.

Ведуча. Зимонько, Веснонько, не сваріться, не сперечайтесь! А краще позмагайтесь! Наші дітки вам допоможуть.

У конкурсних змаганнях беруть участь 2 команди по 5 чоловік.

1 конкурс. Зі складів утворити назви команд.

1 команда – «Струмочок»

2 команда – «Заметіль»

2 конкурс – «Відгадай загадки»

1 команда

Я падаю на ваші хати,
Я білий-білий, волохатий,
Я прилипаю вам до ніг
І називаюсь просто ... (*Сніг*)
На шибках без олівця
Він малює без кінця.
А минеться зима –
Глянь, - і маляра нема. (*Мороз*)

На зимові віти
Сіли білі квіти. (*Іній*)

Аж тріщить мороз, лютує,
Сніжна віхола танцює,
А ставок у лід закутий,
Третій місяць зими називається ... (*Лютий*)

2 команда.

Привітанням журавля
Я пробуджую поля.
Небеса і ручаї. Я завітчую гаї.
Відгадали хто вона,
Ця красуня чарівна? (*Весна*)

Що у світі найсвітліше,
Наймиліше, найтепліше?
Що по небу вдень гуляє,
Ніч приходить – спочиває? (*Сонце*)

Перший я приніс весну,
Розбудив усе від сну.
І співаю під вікном
Люди звуть мене ... (*Шпаком*)

Росте вона додолу головою
Росте вона холодною зимою.
А тільки сонечко засяє –
Вона заплаче і розтане. (*Бурулька*)

3 конкурс «Хто більше?» (завдання від Зими)

За 1 хвилину (по одному учаснику від команди) намалювати сніжинки. Перемагає та команда, у якої більше сніжинок.

4 конкурс «Хто швидше?»

(По одному учаснику від команди). На підлозі лежать сніжинки та квіточки. Команда «Струмочок» збирає квіти, а команда «Заметіль» - сніжинки. Перемагає та команда, учасник якої швидше справиться із завданням.

5 конкурс «Весна» (завдання від Весни)

Кожна команда отримує на окремих листках букви **в, е, с, н, а**. Кожний учасник переносить по одній букві на «інший берег» і утворює слово «весна».

Підводяться підсумки змагань.

Ведуча. Молодці, ви гарно справилися із завданням. У нашому двобої перемогла ... А щоб дізнатися хто буде володарювати у найближчий час, треба спостерігати за погодою сьогоднішнього дня. У народі говорили:

- Як на Стрітення калюжі, то чекай ще великої стужі.
- Як на Стрітення капає вода зі стріхи, не знайдеться з літа потіхи.
- Як надвечір потепліє, то перемагає весна.
- Як на Стрітення півень води нап'ється на порозі, то на Явдохи віл напасеться на дорозі.
- Які на дахах бурульки, стільки ще випаде снігу.
-

Зима. Бачу, ви мене зовсім не боїтеся. Що ж, Весно, ти мене перемогла! Збираюся я в путь!

Прощайте! Прощайте!

Та мене не забувайте!

Через рік, як прийдуть холоди,

Завітаю знов до вас сюди!

(Діти виконують пісню «Ой минула вже зима»)

Весна. Всі ви Зиму проводжали

Мене, Весну, зустрічали

І у цей чудовий час

Дівчатка-господині завітали до нас.

(Заходять 3 дівчинки в українських костюмах)

1 дівчинка. *(зі свічкою)*

Спасибі тобі, Боже,

Що з зимою попрощались,

Що весни діждались.

Поможи нам, Боже,

В добрий час почати

Весну закликати.

2 дівчинка. *(з горнятком води)*

Прийди, прийди, весно,

Принеси нам жита.

Принеси нам цвіту,

Ще й рясних квіточок,

Щоб сплести віночок!

3 дівчинка. *(із печивом жайворонком)*

Пташок викликаю

З теплого краю.
Летіть, соловейки,
На нашу земельку!
Спішіть, ластівоньки,
Пасти корівоньки,
Летіть, сизокрилі,
Ви всі нам милі.

Весна. А що ви нам, дівчатонька, принесли?

1 дівчинка. Я у церкві була і стрітенську свічку вам принесла. Вона має велику силу, відганяє людську біду, як весняна повінь. А ще вона оберігає оселі від пожежі та грому.

2 дівчинка. А я теж у церкву ходила і воду освятила. Нею бабуся худобу напоє, а дідусь – вулики окропить.

3 дівчинка. Ми з мамою жайворонків напекли. З давніх-давен люди вірили, що жайворонки несуть на своїх крилах золоті ключі, якими зиму замикають і відмикають літо. А ми з друзями у садок ходили «жайворонків» підкидали і заклички для птахів співали.

(Пригощають гостей печивом і дарують свічки)

Ведуча. Ось і підійшло до кінця наше свято. А весна тільки вступить у свої права.

(На екрані фото весни)

Піде весна лугами, лісами
Встелятиме землю килимами
Заквітчає усе зелом,
Щоб усім було весело.
Всіх людей теплом зігріє
І здоров'я всім навіє.

А я хочу, щоб наші діти
З рідним словом зростали.
Україну нашу рідну усім серцем кохали.
Щоб звичаї свого народу пам'ятали
Традиції святкувань не забували!

Бесіда «Відповідальність за власні вчинки»

Мета: формувати в учнів поняття про вчинок і наслідок; учити думати про наслідки своїх вчинків; розвивати в учнів співчуття до тих, хто страждає; виховувати любов до природи, бажання творити добро.

Хід заняття

Вступне слово вчителя.

Дорогі діти! Сьогодні ми поговоримо про вчинки і наслідки ваших вчинків. Хоч у вас за плечима зовсім небагато життєвого досвіду, ви повинні усвідомити всю відповідальність за власні дії.

Гра «Грати починай – слово відгадай»

Умови гри. На дошці спроектовано галявину. З неї зникли всі квіти, замість квіточок залишились цифри - підказки. Відшукайте серед класної кімнати квіти, розв'яжіть приклади розміщені на зворотному боці. Відповідь підкаже, де місце розташування квіточки. Прочитайте, яке слово заховалося на квітковій галявині.

$$2+3=5 - \text{«В»}$$

$$8+1=9 - \text{«и»}$$

$$5+5=10 - \text{«о»}$$

$$10-3=7 - \text{«ч»}$$

$$10-6=4 - \text{«н»}$$

$$1+2=3 - \text{«к»}$$

Зашифроване слово – ВЧИНОК

Лінгвістична хвилинка

- Діти, як ви розумієте слово «вчинок»? (Відповіді учнів).
Погляньте на дошку, давайте разом прочитаємо значення слова «вчинок» з тлумачного словника.
- **Вчинок** - це реальна дія людини, скерована на когось чи щось.

Лінгвістична хвилинка

«Посієш вчинок — пожнеш звичку,
посієш звичку — пожнеш характер,
посієш характер — пожнеш долю».

Вчи́нок — дія людини, скерована на когось чи щось.

Пояснення вчителя.

У житті кожна людина робить різні справи: добрі та не зовсім, погані і просто жахливі. Зазвичай вона бажає іншим добра, але інколи вчинки людини бувають недостойними її поведінки.

Прочитаємо наступні слова з дошки : «Посієш вчинок – пожнеш звичку, посієш звичку – пожнеш характер, посієш характер – пожнеш долю».

- Як ви розумієте цю народну мудрість?

Читання вчителем оповідання «День народження»

День народження

День видався справді чудовим. Зранку пройшов теплий дзвінкий дощик, умив вулицю й будинки, змив пил з доріжок біля під'їзду — і все засяяло, заграло під теплими сонячними променями.

Вийшов Михайлик у двір і зупинився вражений: як гарно скрізь! Це тому, що сьогодні свято — Михайликові сім років виповнилося! Зранку мама пече смачний пиріг з полуничним варенням, а тато подарував новенький червоний автомобільчик, який працює на батареях і навіть сам повертає наліво, направо. Ось Михайлик і вийшов у двір з новою іграшкою — показати друзям. Але у дворі нікого не було. Тільки в піску ліпила пасочки маленька дівчинка років чотирьох. Поруч на лавочці сиділа її бабуса, плела спицями щось біле й пухнасте.

— Ні, це мале дівча, а тим більше її бабуса не оцінять чудового подарунка, — подумав Михайлик, проходячи повз них. Дійшовши до лавочки, що стояла під крилатим кленом, Михайлик присів і кілька разів запустив свій автомобільчик по доріжці.

Але гратися самому було не дуже весело. Хлопчик усівся на лавочку і, погойдуючи ногами, почав наспівувати пісеньку про день, який буває, на жаль, тільки раз на рік. Із гушавини клена обізвалась якась пташинка; вона весело присвиснула кілька разів і затихла. Михайлик знову заспівав. Пташка послухала й повторила свою нескладну пісеньку.

— Це вона мене вітає з днем народження, — здогадався хлопчик. Він підвів голову, щоб роздивитись свою нову приятельку, але в густих вітах пташки не було видно.

Вмощуючись на лавочці зручніше, хлопчик раптом помітив у траві біля лавки рогатку. Точно таку, яку колись бачив у Миколки. Миколка нею так здорово стріляв камінчиками по мішенях. А мішенями були консервні бляшанки, розвішані по стовпчиках паркану.

Михайлик підняв рогатку, оглянув її, кілька разів натягнув і гумовий шнурок. Знайшов кілька камінців. Шкода, що ніде не знайти бляшанки. Він би зміг стріляти так само влучно, як Миколка!

Хлопчик приладнав камінчика, прицілився і запустив його стовпчик паркану. Не вийшло. Промазав. Спробував вдруге, втретє... Камінці летіли то вище стовпчика, то падали ближче.

Цікаво, на яку висоту може полетіти камінчик, — подумав Михайлик, — чи долетить до верхівки клена?

Він знову приладнав камінця і вистрілив угору.

І раптом замість камінця до ніг Михайлика впала маленька сіренька пташка і, тріпочучи крильцями, забилася на землі.

Михайлик на мить завмер, потім кинувся до пташки. Вона спробувала злетіти, але одне крильце волочилося по землі й не відпускало її вгору, на дерево. Хлопчик схопив пташинку, притиснув до себе і, забувши про свій автомобільчик, побіг додому. Пташка билась у його долоньках, пробувала вирватися. А серденько її калатало гучно-гучно...

У кімнаті пахло полуничним пирогом.

Михайлик підбіг до мами і, затинаючись, проказав:

— Мамо, мамо, пташечка, дивись, що з нею? Вона помирає? Мама взяла пташку в руки, подивилась і, похитавши головою, сказала:

— Який же негідник поранив її?

— Це я... це я — негідник, — тихо прошепотів Михайлик. — Я ненароком, мамочко, я не хотів... Вона помре?

— Може, і не помре, — відповіла мама, — але вже ніколи не зможе літати. Як же ти міг так вчинити?

— Я не хотів, я не думав, — крізь сльози шепотів Михайлик.

— Оце й погано, що не думав, — відповіла мама.

... Сонце, як і раніше, заглядало в кімнату, але його промінці вже не були такими лагідними й привітними.

(Л. П. Бабаєва)

Хвилина осмислення прочитаного.

Обмін враженнями.

- Чому у Михайлика був святковий настрій?
- Що подарували Михайликові на день народження?
- Куди прийшов Михайлик з іграшкою?

- Чому хлопчиків було не цікаво гратися з абтомобільчиком?
- Хто став новим другом Михайликові?
- Що знайшов хлопчик у траві?
- Що зробив Михайлик, знайшовши рогатку?
- Що сталося, коли Михайлик вистрілив угору?
- Чи хотів хлопчик навмисне поцілити пташку?
- Як зреагував хлопчик, коли побачив поранену пташку?
- Що сказала мама, коли Михайлик приніс поранену пташку додому?
- Чому Михайликові здалося, що промінці сонця стали не такими лагідними і привітними?
- Як ви гадаєте, чи треба вважати Михайлика винним у тому, що сталося, адже він не навмисне поранив пташку, він не хотів заподіяти їй зло?

Фізкультхвилинка

Раз, два, три, чотири!
 Потягнулись й простягнулись,
 Пригнулись, розігнулись...
 П'ять, шість, сім, вісім!
 Наші м'язи всі проснулись,
 Наші губки посміхнулись!

Гра «Чи правильно я чиню?»

Умови гри. Уважно розгляньте малюнки спроектовані на екран, розкажіть, що на них намальовано, виберіть, де правильно чинять. Обґрунтуйте свою відповідь.

Кросворд «Людські чесноти».

1. Чуйне, добре ставлення до людей, любов до людей? (Гуманізм)
2. Турботливість, уважне ставлення до людей? (Чуйність)
3. Побажання людям добра, радості, готовність прийти на допомогу? (Доброзичливість)
4. Відкритість душі, чесне ставлення до людей? (Щирість)

Підсумок заняття.

Діти, коли збираєтесь, щось зробити, думайте про наслідки свого вчинку. Чи не заподієте ви своїм вчинком шкоди тим, хто поряд з вами. Іноді безтурботність, байдужість призводить до тих наслідків, які вже не можна виправити чи замінити. Будьте уважними одне до одного, захищайте слабших за вас. Дружіть із природою, це принесе вам радість і задоволення. Живіть так, щоб не було соромно за свої вчинки.

Висновки заняття:

*Не лінуйтеся робити добра,
Лише зла не бажайте нікому.
Бо воно, як велика гора,
Стане вам на шляхові земному.
І заступить навколишній світ,
Зробить серце жорстоким,
холодним.
Ви з любов'ю живіть з юних літ,
Будьте чуйним, веселим і добрим.*

Так натхненно дзвонять Великодні дзвони!

Мета. Розширити знання учнів про святкування Великодніх свят, розкрити зміст свят: вербна неділя, чистий четвер, Великдень. Відроджувати звичаї та обряди нашого народу, примножувати його традиції. Виховувати у школярів почуття любові до свого народу.

Обладнання. Святково прибрана світлиця. На покутті ікони, на столі паска, ковбаси, крашанки, печиво. Стіни в рушниках, гілочки верби, листівки до Великодня. Діти одягнені в національні українські костюми.

Учитель. Великдень – дуже шановане свято у християнській релігії. Воно пов'язане із воскресінням Ісуса Христа, тому й має назву Великий день, або Великдень.

Ведучий 1. Україна – країна смутку і краси, радості й печалі, розкішний вінок з рути і барвінку, над яким світять яскраві зорі, це історія мужнього народу, що віками боровся за волю, за щастя. Історію свого народу можна пізнати, вивчаючи його звичаї, ті прикмети, по яких розпізнається народ.

Ведучий 2 . В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом. Він блукає по світу, як блудний син і ніде не може знайти собі притулку, бо він загублений для свого народу. Отож давайте сьогодні разом і продовжимо вивчати народні традиції, пов'язані з найулюбленішим весняним святом усіх християн – Великоднем або Святом Пасхи, днем Воскресіння Ісуса Христа.

Учень. Вірш. Вдягла весна мережану сорочку.

Вдягла весна мережану сорочку,
Умившись і звільнившись від турбот.
І підіймає волошкові очі
До вищих, до церковних позолот.
Душа стає в цю днину молодого,
Забувши, що слова бувають злі.
І повняться старання добротою
На ранньому скромному столі.
Великдень всіх нас на гостини просить,
Малює сонце полотно небес,
І крашанку, як усмішку, підносить.
Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
І дзвони засріблилися завзяті,
І ніби покотилось між людьми:
Христос Воскрес!
Чи може, на цім світі
Із бездуховності воскресли ми?

Ведучий 3. Великдень – у цей день християни святкують Воскресіння Ісуса Христа, що сталося на третій день після його смерті, при чому день смерті вважається першим днем. Свято називають також Пасха або Паска. Вважається найважливішим християнським святом, котре вказує радість з приводу перемоги Божого Сина над Смертю та вічним Забуттям.

Учень. Вірш. І зійде сонце, наче кругла паска.

І зійде сонце, наче кругла паска,
Мов писанка, розквітне вся земля –
Радіймо, друзі, великодню казка
Гаївкою хай серце звеселя!

Співаймо, друзі, в великоднім колі

І Господа воскреслого молім,
Щоб обновивсь весною щастя й долі
Наш рідний край, наш рідний дім.

Ведучий 4. Слово «Пасха» прийшло до нас з грецької мови і означає порятунок. У цей день ми торжествуємо позбавлення через Христа Спасителя всього людства від рабства диявола і даруванням нам життя і вічного блаженства. Воскресіння Христове – це основа і вінець нашої віри, це перша і найбільша істина.

Християнський Великдень святкується навесні, але день святкування – не визначена дата, він визначається за місячно-сонячним календарем. Цей день випадає на період від 7 квітня до 8 травня. Великдень у 2011 році припадає на 24 квітня.

Історія Великодня

Ведучий 1. Історія Великодня своїм корінням йде в глибоку старовину. Приблизно 5 тисяч років тому іудейські племена відзначали її як свято отелення худоби, потім Великдень пов'язували з початком жнив, пізніше – з відходом євреїв з Єгипту. Християни ж вклали в цей день інший сенс і відзначають його у зв'язку з воскресінням Христа.

Ведучий 2. На першому Вселенському соборі Християнської церкви в Нікеї було вирішено перенести православне свято на тиждень пізніше єврейського. Ухвалою цього ж собору Великдень повинен святкуватися в першу неділю, що йде за першим повним місяцем після весняного рівнодення. Таким чином, свято кочує в часі та випадає щороку на різні дні з 7 квітня по 8 травня.

Ведучий 3. В Україні святкувати Пасху почали наприкінці першого тисячоліття, з приходом християнства. За біблійним сюжетом, Ісус Христос воскрес рано-вранці і це Воскресіння супроводжувалось великим землетрусом – ангел небесний відвалив камінь від дверей Гробу Господнього. На світанку жінки-міроносиці Марія Магдалина, Марія, мати Якова та Соломонія прийшли до гробу з пахощами, щоб обмастити тіло Ісуса, але побачили відвалений камінь і порожній гроб. Тоді схвилюваним жінкам з'явився ангел та сповістив про Воскресіння Господнє.

МІНІ-ВИСТАВА

Дівчинка.

Христос воскрес!
Вже три дні, як хмари стали,
Потемнів Єрусалим.
Як Ісуса поховали,
Вкрили каменем важким.
Вже три дні, як суд ворожий
На хресті Христа розп'яв.
Вже три дні, як він, син Божий,
За всіх нас терпів, страждав.
Підемо, діти, підемо живо,
На могилі приплакнемо...
Але що там? Що за диво?
Гріб увесь горить вогнем...
Гляньте, діти, гріб порожній!
Хтось там камінь відвалив!

Ангел.

Се вчинив Господь Всеможний!

Він воскрес!

Діти.

О, диво з див!

Ангел.

Не лякайтесь! Приступайте!

Я посланник із небес!

Дівчинка.

То є Ангел з неба, діти!

Ангел.

Так, я ангел. Христос воскрес!

Діти.

О! Воістину воскрес. Той, що був і є з небес!

Ангел.

Чудо се добро віщує:

Правда в світі запанує!

Всі.

Всіх нас нині звеселяє

Диво з див святе, чудесне!

Вже нас горе не здолає,

Наша доля ще воскресне!.

Учень. Вірш. ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Співає вся природа,

Величний гімн полинув до небес.

Хоч Він помер — з любові до народу,

Із гробу встав, у величі Воскрес.

Христос Воскрес! Яка велична днина!

Яка любов, і ласка, і краса!

Віддав Господь улюбленого Сина,

Щоб людям всім відкрити небеса.

Христос Воскрес! Радійте нині, діти!

Сповнилося найбільше із чудес.

Пропала тьма, і сонце правди світить!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Учень. Вірш. Сьогодні прокидається земля

Сьогодні прокидається земля,

І таємницею одягаються поля,

Весна іде, вона сповнена чудес!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Природа ніжним трепетом повна,

І птиці в'ються в блакиті небес.

Порушена сьогодні тиша:

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Шумить тепер зелена трава
Їй вторить старий, повний таємниці, ліс.
І вітер шепоче ніжні слова:
"Христос воскрес! Воістину воскрес!"

Підготовка до свята

Ведучий 1. До Великодня віруючи готуються протягом семи тижнів Великого Посту – одного з найсуворіших постів – саме стільки часу провів Ісус Христос у пустелі. Вважається, що у ці дні душа віруючого повинна прислуховуватися до страждань Господа, котрі пережив Ісус Христос в людській подобі в останні дні. Ці сім тижнів називаються седмицями. Останній тиждень перед Пасхою називається Страсна Седмиця.

Ведучий 2. За 6 днів до Великодня, за християнським ученням, Ісус Христос зі своїми учнями йшов до Єрусаліма. Дорогою зустрічний люд гучно Його вітав, кидаючи пальмове гілля до Ісусових ніг. Оскільки пальми в нас не ростуть, їх замінила верба. Під час богослужіння у Вербну неділю освячується вербова лоза. Принісши її додому, люди злегка б'ють одне одного гілочками, приказуючи: «Верба б'є, не я б'ю, через тиждень – Великдень. Будь здоровий, як вода, і багатий, як земля!»

Учень. *Вірш. Світла Вербниця настала.*

Верба красна розцвітає,
Про Великдень сповіщає
І Спасителю під ноги
Стеле гілочки розлогі.

Світла Вербниця настала,
Радість нам подарувала,
Край доріг і біля річки
Вкрились котиком вербички.

Галузочки посвятили,
Діток розуму навчили,
Щоб здоровими зростали,
Україну шанували!

Великодні звичаї і трапези

Ведучий 3. Прийшовши на Русь з Візантії, християнство принесло і ритуал святкування Великодня. Весь тиждень, що передує цьому дню, прийнято називати Великим, або Страсним, Білим тижнем або чистим.

Учень. *Кожен день цього тижня має своє призначення.*

Понеділок

Понеділок білить хату
любить, певно, працювати:
і кути побілить й стелю,
щоб Великдень був веселий!

Вівторок

Шурхіт. Шум. Рипить в оселі:
чисто-начисто підлогу -
шури-шури! – тре завзято
наш вівторок довгоногий.

Середа

Пишна пані середа і пере, й прасує.
До Великодня, ще б пак, хату облаштує!

Четвер

Чистий четвер – чистий, вдосвіта піднявся
ще до сходу сонця начисто скупався.

П'ятниця

П'ятниця пече паски –господиня вміла:
склянки зо три молока до цеберка влила,
трохи борошна, яєць, додала й ванілі,
щоби пригощати всіх вранці, у неділю.

Субота

У суботи, ой, роботи - пише писанки субота,
ясні крашанки фарбує, вимальовує-малює.

Ведучий 4. Великий Четвер традиційно називають чистим, причому не тільки тому, що в цей день кожна православна людина прагне очиститися духовно, причаститися, прийняти таїнство, встановлене Христом. У Чистий Четвер був широко поширений народний звичай очищення водою – купання в ополонці, річці, озері або обливання в лазні до сходу Сонця. У цей день прибирали в хаті, всемили й чистили.

Ведучий 5. Починаючи з Чистого Четверга готувалися до святкового столу, фарбували і розписували яйця. Готували млинці, дрібні вироби з кращого пшеничного борошна із зображенням хрестиків, баранчиків, півників, курочок, голубків, жайворонків.

Ведучий 6. Страсної п'ятниці вчиняли тісто на паску, бабки та пироги, а в суботу пекли. Паска – здобне тісто невисокої широкої форми, бабка, навпаки, - високої. Верх паски прикрашали Хрестом і обручем із тіста, «аби файно росла», та наліплювали шишечки. Посадивши паску в піч, господиня витирала дітям обличчя, промовляючи: «Абис такий величний, як хліб пшеничний», «Абис така велична, як паска пшенична». Як паска вдавалася, раділи, бо в родині буде все гаразд, якщо ні або порепається, вбачали в тому ознаку якихось майбутніх нещасть, смерті когось із близьких чи родичів.

За паску господиня хвилюється особливо. Вважалось, що коли паска печеться, потрібно, щоб нікого чужого в хаті не було. Паску, поки не посвятить священик, не їдять.

Учень. *Вірш. Свято Пасхи недалечко*

Свято Пасхи недалечко,
Люди звичай бережуть, –
Розмальовують яєчка,
Пишні пасочки печуть.

Святкування йде віками, –
Це такі чудові дні:
В гості йти, під рушниками
Страви нести запашні.

Доброзичливо, з любов'ю
Мати щирі почуття,
Людям зичити здоров'я
І щасливого життя.

Святість – це чарівне слово,
Тільки треба так зуміть,

Щоб життя своє святково
У труді й добрі прожити.
ВЕРЕДУЄ ПИШНА ПАСКА
(Тагілка-пісня)

Вередує пишна паска:
Гей, посуньтєся, будь ласка,
Заграйте мені нині маршу,
Бо я паска тут найстарша.
Раптом, що се? Рідна нене,
Порося, та ще й печене,
Скочило, на рівні ноги,
Гей, вступайтєсь із дороги.
Аж тут хрін із бородою,
Вже готовтєся до бою,
Маю гичку, як корону,
Зараз вас усіх захроню,
Обізвались крашаночки,
Крашаночки невеличкі,
Хоч хвалитись нині гріх,
Ми найкращі з вас усіх.
Надійшло до всіх кропило,
Накропило, насварило,
Мир хай буде всім сьогодні
Бо то свята Великодні.

Ведучий 1. Невід’ємною частиною Великоднього свята були і є крашанки і писанки. Яйце – це символ весняного відродження природи, зародження життя, продовження роду. Писанки ніколи не варять, щоб не вбивати живу силу зародка. На них сонце зображували у вигляді кола, зірку – у вигляді променів, воду – у вигляді хвиль.

Учень. *Вірш. Писанка.*

Гарна писанка у мене,
Мабуть, кращої нема.
Мама тільки помагала,
Малювала я сама.
Змалювала диво-пташку,
Вісім хрестиків дрібних,
І малесенькі ялинки,
Й поясочок поміж них.
Хоч не зразу змалювала -
Зіпсувала п'ять яєць.
Та як шосте закінчила,
Тато мовив: "Молодець!"
Я цю писанку напевно,
Для Іванка залишу,
А для мами і для тата
Дві ще кращі напишу.
Хто народ свій щиро любить,
Рідну землю хто кохає,

В того серце золотою
Писанкою сяє.

НАЙКРАЩА ПИСАНКА

Великоднє оповідання

У сінях стояла велика миска із яєчками.

- Нас усіх з'їдять люди,- басом сказало найбільше яєчко.

- І це добре,- обізвалися інші,- люди матимуть із нас користь.

- Але я все-таки найкраще з-поміж вас, бо я - найбільше! - не вгавало велике яєчко.

Найменше яєчко лежало у мисці поруч із своїми братами і мовчки прислухалося до розмови.

- А тебе, найменше,- знову обізвалося басом найбільше яєчко,- тебе ніхто і їсти не захоче, бо ти таке маленьке!..

Маленьке яєчко дуже шкодувало, що не виросло більше. Але що воно мало робити?

Раптом всі замовкли. У сінях почулися кроки. "Візьмемо їх на писанки, адже вже Великдень наближається",- промовив жіночий голос. Господиня взяла миску і перенесла її в кімнату, де було багато світла. Найбільше яєчко відразу ж виставило свій бочок напоказ, дивіться, мовляв, яке я гарне!

Мати і донька почали малювати писанки. Незабаром майже всі яєчка стали писанками.

Залишилося тільки найменше яєчко. В цей час прийшов батько із праці. Він похвалив писанки.

- А чому ніхто з вас не розмалював цього яєчка? - запитав батько.

- Бо воно дуже маленьке, якесь непоказне. Як хочеш - повечеряй ним зараз.

- Ні, ні,- відповів батько.- Я зроблю із нього писанку, і ми всіх їх посвятимо в церкві.

Найменше яєчко дуже зраділо, коли відчуло, що і його розмальовують!

"Дивіться, дивіться! - заговорили між собою писанки.- От вам і маленьке яєчко! Яке ж воно чудове!"

Коли у церкві посвятили писанки, до господарів підійшов один пан із міста. Він попросив продати йому кілька писанок до музею. І він вибрав лише одне... найменшеньке, бо воно було найкраще розмальоване!

Прийшовши додому, господарі розговорілися писанками, а найменше яєчко - чудова писанка - живе й тепер у музеї великого міста. Люди оглядають ту прегарну працю і говорять: "Яка ж чудова українська писанка!"

ПИСАНКИ

Муз. В.Таловирі

Сл. С.Жупанина

Ввечері матуся нас чарує,

Писанки на виставку малює.

Віск черпає пищиком із блюдця,

Очі мами лагідно сміються.

Очі мами світяться у ласці:

Квітоньки на писанці зірчасті,

А на другій - півники та бджоли,

Ми таких не бачили ніколи.

А на третій писанці - зірниці,

Ще й під ними золоті жар-птиці.

На четвертій - олені та сарни,

А на п'ятій - рушничок прегарний.

Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Дивиться і тішиться матуся:
Я у неї малювати вчуся.

Учень. Писанка- символ Всесвіту. Українська писанка має понад 100 символічних малюнків. Кривулька, наприклад, знаменує нитку, вічність сонячного руху. Безконечник – символ початку і кінця. Тригер, або триніг, символізує небо, землю і повітря, або ж повітря вогонь і воду.

Нині відроджуються забуті техніки, з'являються нові майстри. У місті Коломия на Івано-Франківщині створено Музей «Писанка».

Ведучий 2. Найпоширенішим способом приготування крашанок донині залишається варіння яйця у лушпинні цибулі. Ще застосовували різні кольори: червоний, блакитний, рожевий та зелений.

1-й учень.

Червоний - радість життя, надія, любов. Найбільш розповсюджений колір -

2-й учень.

Жовтий уособлював Місяць і зорі, а в господарстві - урожай.

3-й учень.

Блакитний.- символ неба, простору, вітру, здоров'я.

4-й учень.

Зелений - колір весни, пробудження природи, надії, радості буття.

5-й учень.

Чорний - символ землі, й родючості

Ведучий 3. Писанок та крашанок робили багато і дарували всім добрим людям в день Великодня. Існує чимало прикмет і прислів'їв, пов'язаних з цим святом.

Коли на Великдень ясно світить сонце, то через три дні піде дощ.

Коли на Великдень дощ або хмари, буде Врожай.

Коли на Великдень спить господар, то виляже пшениця, а якщо господиня - льон.

Ведучий 4. В ніч Воскресіння Христа, проводиться святкове богослужіння (Великодня Служба Божа), святяться паски, яйця та інші страви. Таким чином церква благословляє віруючих після тривалого посту знову вживати "скоромне", тобто їсти непісні страви. Багатий великодній стіл є символом небесної радості і символом вечері Господньої.

Ведучий 5. *Святкування Великодня*

Великодня Служба Божа триває всю ніч. Її найурочистіший момент настає опівночі, коли священик сповіщає "Христос воскрес!", а всі присутні відповідають "Воїстину воскрес!" Після служби процесія тричі обходить навколо церкви, а потім починає процес освячення обрядових пасхальних страв: пасок, крашанок, ковбас, хріну та інших страв (залежно від місцевості). Господині збирають їх у кошики прикрашені вишиваними рушниками, барвінком і свічками. Після церковної служби розходяться по домівках і починають "розговлятися". Розговляються насамперед освяченим яйцем. Окрім паски та яєць (крашанок та писанок), серед освяченого може бути смаженина, ковбаса, риба, сир, часник, полин, хрін, сіль та вино.

Ведучий 6. Великодній стіл відрізнявся від святкового пишністю, був смачним, рясним і дуже красивим. У заможних господарів подавали 48 різних страв по числу днів минулого

посту. Паски прикрашали саморобними квітами. Виготовлення квітів для свята, як і розпис яєць, колись був захоплюючим заняттям. Діти і дорослі вирізали квіти з яскравого кольорового паперу, ними ж прикрашали стіл, ікони, будинок. У будинках запалювали всі свічки, лампади, люстри і світильники.

Ведучий 1. На Великдень всі мають веселитися, бо хто буде сумувати в цей день, сумуватиме і весь рік. Якщо хтось помирає на Великдень, то вважається, що його щаслива душа піде просто до неба, бо того дня "небо отворено".

Після розговін починали дзвонити на дзвіниці, - а хто перший задзвонив, той найперший обробить жнива і буде в нього найкраще збіжжя. Дзвонили в дзвони весь день, а потім ще й другого та третього дня.

Учень. *Вірш. Христос Воскрес.*

Христос воскрес! Радійте, люди,

Біжіть у поле, у садок,

Збирайте гіллячко і квіти,

Кладіть на. Божий хрест вінок.

Нехай бринять і пахнуть квіти,

Нехай почує Божий рай,

Як на землі радіють дати

І звеселяють рідний край.

На вас погляне Божа Мати,

Радіючи з святих небес...

Збирайтесь, діти, нум співати...

Христос воскрес!

Христос воскрес!

Ведучий 2. *Походження назви "Пасха"*

Слово "Пасха" походить від назви старозаповітного свята песах, яке відзначали іудеї в пам'ять про звільнення від єгипетського полону. Пасхальне ягня у євреїв стало прообразом Христа, тому Христос іменується ще Агнцем Божим, Агнцем Пасхальним, Пасхою.

Також і в інших європейських мовах назва цього свята походить від староіудейського "песах" :

латиною - Pascha,

голландською pasen,

есперанто pasko,

іспанською pascua,

по-італійськи pasqua,

нижньо-німецькою Paschen,

по-російськи Пасха,

В західно-слов'янських мовах назва Пасхи перекладається як "Великаніч": чеською Velikonose, а польською Wielkanos. У болгарській (південно-слов'янській мові) подібно до української назви - Великден.

Учень. *Вірш .Великдень*

На столі — духмяна паска,

А круг неї — писанки.

Уділи нам, Боже, ласки

На всі дні, на всі віки!

Немала у нас родина,
Та молитва всіх єдина:
Хай розквітне Україна,
Як в погожі дні – весна.

Ведучий 3. *Походження назви "Великдень"*

Існує декілька легенд щодо виникнення назви свята. За однією з них назва "Великдень" ("Великий День") з'явилася аж наприкінці першого тисячоліття з приходом на українську землю християнства. Легенда говорить, що "Великдень називається так тому, що в той час, коли Христос народився, сильно світило сонце і стояли такі довгі дні, що теперішніх треба сім зложити, щоб був один тодішній. Тоді, було як зійде сонце в неділю вранці, то зайде аж у суботу ввечері. А як розп'яли Христа - дні поменшали. Тепер тільки царські ворота в церкві стоять навстіж сім днів..."

Згідно іншої легенди, свято Великодня народилося сім тисяч років тому, ще за часів до християнства і було пов'язане з язичницькими культами (Великий День хлібороба).

Учень. *Вірш. Великодні дзвони*

Дзвонять дзвони у Карпатах,
що велике стало свято.
Дзвонять дзвони на Підляшші,
що сповнились мрії наші.
Дзвонять дзвони на Волині,
що Христос воскрес в нас нині.
Дзвонять дзвони на Поділлі –
загибать ворожій силі!
Дзвонять дзвони у Полтаві –
ще воскреснуть нашої славі!
Дзвонять дзвони на Кубані –
Україна знов повстане!
Дзвонять дзвони аж до моря:
вже не буде лиха-горя,
і задзвонять золотії
дзвони волі у Софії.

Ведучий 4. Жодне Великодне свято не обходилося без ігор.

Учень. *Вірш. Великодня гра*

Стали діти у кільце.
В кожного в руках яйце.
Марті випало на славу
Розпочати цю забаву,
Дуже милу, престару
Великодню гру.
Ходить дівчина кільцем
І постукує яйцем...
Що не стукне – трісь і трісь, –
Яйця тріскають чийсь...
Мартине – ціле, тверде, –
Марта рада далі йде...
Стук-стук-стук...
І раптом – хресь!

Гру продовжує Петрусь.
Стукнув всього
Разів три
І так само вийшов з гри.
За Петром пішов Максим,
Декілька дівчат за ним...
В Олі писанка ціла,
Оля в грі перемогла!
А тепер, відомо всім,
Всі за стіл до Олі в дім
Їсти яйця, все що є...
Просить цей, що виграє.

Ведучий 5. Багато цікавого ви дізналися на нашому святі. Розповідайте друзям, знайомим, рідним про славні народні традиції України, зберігайте їх, примножуйте, бо це - наша історія, наша культура.

Ведучий 6. Нехай якнайшвидше кожен здобуде перемогу добра над силами зла у своїй душі. Щоб не тільки вустами, а й чистим серцем на привітання: "Христос воскрес!", відповісти: "Воістину воскрес!"

Учень. *Вірш. Великодні дзвони*

Так натхненно дзвонять Великодні дзвони,
Срібний голос вітер зносить до небес.
Хай ніхто не плаче, хай ніхто не стогне,
Бо Христос сьогодні, бо Христос Воскрес!

По садах квітучих, по траві зеленій
Срібло передзвонів вилилось на світ.
Докотилось в села – у хатки різьблені,
Радістю вгорнуло білий дивоцвіт.

Воскресіння Боже – Милосердя Боже –
Українську душу зцілює сповна.
І стоять дівчатка, мов прекрасні рожі,
В оченятах чистих розцвіла весна.

Слухають, як дзвони великодні дзвонять -
Світанкові гімни Богові й весні,
І, як ніжні рожі пелюсточки ронять,
Личенька їх ронять усмішки ясні.

ПІСНЯ НА ДОБРО

Муз. І.Карабиця

Сл. Ю.Рибчинського

1. Гей на видноколі
Клени і тополі,
Там вишнева ніч згора.
Там в прозорій тиші
Квітень вірші пише.
Травень на сопілці гра.

Там дитинства весни,
Райдуг перевесла,
Там початок всіх шляхів.
Там мене співати
Вчила рідна мати,
Бути щедрим батько вчив.
Приспів:
Яблунева, солов'їна
В моїм серці Україна,
В моїм серці сонячний Дніпро.
Щира, світла, промениста,
Хай усіх єднає пісня,
Хай лунає людям на добро! (Двічі)

2. Гей на видноколі -
Ранки ясночолі,
Гори, ріки і поля.
Роки там ясніють,
Там сади рясніють,
Там співа моя земля.
Я дарую людям,
Щирим, добрим людям
В радісний,
щасливий день
Зорі України, квіти України,
Буйний сад її пісень.
Приспів:

Ведучий 1. Дякуємо за увагу. До нових зустрічей.

Зимові пейзажі

Мета. Вчити дітей бачити красу природи в навколишньому середовищі, картинах художників, творах композиторів, вміти нею милуватися; поглиблювати знання про зміни в природі та їх причини. Розвивати естетичні смаки, уяву, мислення. Виховувати почуття прекрасного, бережливе ставлення до природи.

Хід заняття

Білий сніг пухнастий
Падає, кружляє
І на землю тихо
Стелеться, лягає.
І на ранок поле
Білим – білим стало,
Ніби пеленою
Все його заслало.
Темний ліс накрила
Шапка – чарівниця,
І деревам нині
Ще солодше спиться.
Дні такі короткі,
Світить сонце мало.
Ой, прийшли морози,
І зима настала... (І. Суриков)

Зима сувора, але дуже чарівна пора року. Сьогодні ми постараємося побачити у цій порі року красу, чарівність, незвичайність, таємничість, суворість, її витівки...

Багато поетів оспівали зиму у своїх віршах.

(Діти читають)

Білий етюд

Сніг білий – білий, ледь бузковий,
Ліг на подвір'я, на поля,
Солодкий сніг, такий казковий,
Всю землю скатертю встеля.
Торкну на гілочці сніжинку –
Й злетить русалонька умить.
І щось легенько, мов пушинка,
Влетить у душу й зацемить...

В. Кирильчатенко

Лютий

Біла далина, білий оксамит
І тиша, прозора тиша.
Не прогав, лови душею цю мить;
Зима автографи пише.
А сонце, ніяк не гріє воно,
Хоч і старається, світить.
Злітаються синички під вікно:
- Пустіть у хату погрітись...

М. Рильський

Зимовий ранок

Дрімає білий ліс,
Мов чарами повитий,
А місяць із небес
Алмази сипле скрізь
І сяйвом облива
Зимові сніжні квіти...
Дрімає білий ліс.

Грицько Чупринка

Під снігом

Віє метелиця,
Крутиться, мелеться.
Котиться полем у млі;
Килимом – хутром падає, стелиться
Сніг по замерзлій землі...
Квіти торішнії,
Зернятка ніжнії
Сипали нам восени...
То ж їх заховують килими сніжнії,
Щоб не померзли вони.

Марія Познанська

Зимонька

В білих валянках, в білім кожусі
Ходить зимонька в полі і в лузі.
Носить зимонька білий мішок,
Трусить з нього на землю сніжок,
Теплу постіль готує землиці:
Квітам, травам, озимій пшениці.
Не замерзнуть під снігом вони –
Будуть спать до самої весни.

Зима. .. Що цікавого можна побачити взимку? Навкруги німотно лежить сніг. Природа неначе завмерла. Її барви невиразні, ніби стерті, Чи так це?

А ось І. Шишкін написав картину **«На Півночі дикій»**.

(слайд)

Погляньте на цю блакитну картину. Втілені в ній художній задум і настрої навіяні поетичними рядками з вірша російського поета Михайла Лермонтова

На Півночі дикій стоїть

в самотині

на голій вершині

сосна.

І тихо дрімає,

і снігом сипучим,

як ризою, вкрита вона.

- Чи не перехопило у тебе подих від споглядання цієї холодної, самотньої і водночас величної краси?
- На поставлене запитання про барви зими допоможуть відповісти дві пейзажні картини під однією назвою, але створені різними художниками.

Ось картина українського художника **Миколи Глуценка «Зимовий день»**.

(слайд)

- Яке враження справляє на вас ця картина?
- Що ви відчуваєте?
- Яка частина доби зображена?
- З чого видно, що це ясний сонячний день?

Сніг, що лежить на осонні, має теплий і ніжний, жовтувато – рожевий відтінок. Водночас тіні від дерев на снігу – дуже холодні, синьо та бузково – блакитні. Небо чистого та яскравого кольору, на його холодному тлі осяяні сонцем стовбури й гілля дерев сприймаються м'якими тепло – рожевими силуетами. Саме за допомогою фарб художник зумів створити яскравий, радісний і світлий образ зимового лісу.

На другій картині **М. Кримова «Зимовий день»** теж зображено зиму.

(слайд)

- Як ви вважаєте, яку частину доби зобразив художник?
Так. Це зображено надвечір'я. Низьке сонце ледь освітлює пейзаж. Це ранні зимові сутінки. Усе, що вкрите білим снігом, набуло густо – блакитного відтінку. Небо темніше за тоном від землі. На його тлі темними холодними силуетами сприймаються дерева. Від дерев і будівель простяглися довгі тіні. Від полотна так і віє холодом! Воно має м'який холодний колорит, збагачений гамою блакитних, синіх, фіолетових відтінків фарб. І це теж дуже гарно.
- Які почуття, який настрій викликає в тебе цей холодний пейзаж?
- Ви очевидно вже переконалися в тому, що білий сніг насправді має багато кольорів. Ось як про це сказав поет Дмитро Павличко

**Він ще недавно голубів -
заснув у сонній мрії.**

**Ось небокрай почервонів –
і він вже рожевіє.
Як тільки сутінь настає,
ліхтарики мигають.
Він фіолетовим стає
і таємничо сяє.**

(слайд)

- Які пісні про зиму ви знаєте?

Послухайте фрагменти записів пісень про зиму і по можливості підспівуйте.

(Звучить віночок популярних пісень про зиму.)

- За допомогою чого поети і письменники описують зиму? (Слова).
- А за допомогою чого художники зображують зиму? (Фарби і пензля).
- Як називають людей, які зображують зиму за допомогою звуків? (Композитори)
- Послухайте музичний твір **(Вівальді «Пори року. Зима»)** і попробуйте пофантазувати. Закрийте очі і слухайте.(Звучить запис).
- Які картини ви уявляли, слухаючи цей твір? (Діти говорять).

- Всі називають цю пору року чарівницею. Чому? Що чарівного, незвичайного можна побачити у цю пору? Які чудеса творить зима?

(Морозів малюнок на вікні, іній, сніжинки, крига, кучугури снігу, свята...)

Слайди кожного чуда

Зима...Одна з найчарівніших пір року. Уважно прислухайтеся до зими: застигла земля, зупинилася річка, замерзли дерева. Холодна красуня зачарувала весь світ, приспала його до весни. Казковий сон природи! Та є у нього й інша сторона – зима не тільки красива, але й холодна і голодна пора року. І про це нагадують нам голоси змерзлих пташок.

- Прислухайтеся, чи замовкають птахи взимку?
- Голоси яких птахів можна почути в цю пору?
- Які птахи зимують? (Горобці, синички, снігурі, дятли, ворони, сороки, тетеруки, омелюхи, шишкарі, чечітки...)

Слайд (зимуючі птахи)

- Як ви думаєте, про що вони перемовляються між собою?
- Яка користь від птахів? (Прикрашають природу, поїдають комах, знищують шкідників, поїдають насіння бур'янів, сприяють розмноженню рослин, збагачують ґрунт поживними речовинами...)
- Чи допомагаєте ви їм?
- У кого вдома є годівничка?

Висновок. Птахи – наші друзі.

Наприклад.

Синичка з'їдає за день стільки комах, скільки важить сама.

Шпак тільки на сніданок з'їдає близько 50 – 60 комах.

Одна з найменших пташок – корольок, вагою 5 – 6 грамів, протягом року знищує від 8 до 10 мільйонів шкідливих комах.

За літній період ластівка з’їдає до 1 млн. комарів, мошок і ін. комах.

Протягом дня лелека приносить їжу пташкам 9 разів у день: жаби, хом’яки, комахи, миші.

- На закінчення я хочу прочитати вірш **Галини Клок** «Хай лиш душа не замерзає»

Вітрець шугнув з моїх долонь,

Помчав у поле і до лісу.

Зима взяла сніги в полон

І сіру віхоли завісу.

Річки, озера і струмки

Морози в кригу закувала.

Замерзли мрії і думки.

Навколо снігові завали.

І пролилося все дощем.

А вже і лютий на порозі.

На серці – сум і смуток, щем...

Та знов мороз уже в дорозі.

З очей скотилася сльоза

Й на стежку падала прозоро.

Хай же душа не замерза

Й на серці буде яснозоро...

- А ще я хочу вам сказати, що від холодної погоди і сильного морозу є і позитиви.

1. Морозу боятися – стреси накопичувати.

2. Низькі температури активізують імунну систему.

3. Холод загартовує кровоносні судини.

4. За сильних морозів менше можливості захворіти на простудні захворювання.

5. Озимі надійно сховані під снігом і є надія на хороший урожай.

*Здоровими будемо – усе
здобудемо!*

Мета : освітня – розширити уявлення дітей про предмети особистої гігієни, про режим дня, про чистоту та охайність; виховна - сприяти вихованню охайності та потреби особистої гігієни.
Обладнання : літературний ряд: вірші Т.Лисенко „Сплюха”, Г. Остера „Поради неслухняним дітям”, Г.Бойка „Мікроби”, „Здоровим будь”, приказки, загадки.

ХІД ВИХОВНОЇ ГОДИНИ

Знайомство.

Учитель: Добрий день, діти! Хто з вас знає, навіщо ми сьогодні зібралися? Сьогодні до нас завітає незвичайний гість. Звати його Здоров'ятко. Воно дуже любить чистих, охайних дітей, які дотримуються розпорядку дня. А серед нас немає бруднуль або учнів, які порушують режим?

(Перегляд мультимедійної презентації)

Учень 1 :

В кого настрою зранку немає?
Хто весь час на ходу засинає?
В кого сонні злипаються очі, бо дивився кіно до півночі?
Хто три двійки сьогодні приніс і бурмоче сердито під ніс :
„ Ой, не було б тієї мороки, щоб ходити мені на уроки?”
Може хтось цього учня впізнає,
Сплюх у школі багато буває.

Вбігає Юля- бруднуля.

Юля- бруднуля

Ви ніколи не вмивайте
Руки ,шию ,щоки ,ніс.
Назавжди ви зрозумійте,
Що заняття ці дурні.
Знову руки забрудняться,
Шия, вуха та лице.
Час не гайте ,сил не тратьте,
Нащо вам усе оце?
Стригтись також не потрібно.
Марні гроші і слова.
В старості сама собою
Облисіє голова.
Сюди поспішає Здоров'ятко?

Учитель: Так, сюди, але по-перше, коли заходиш до класу, потрібно вітатися, а по-друге, поглянь, яка ти не охайна і брудна. Хіба можна зустрічати гостей у такому вигляді?

Юля- бруднуля: Ну то що?

Розмова про чистоту та охайність

Учитель: Діти і ти, Юлечко (звертається до бруднулі), послухайте ,до чого може призвести неохайність.

- Звідки взялися мікроби?
Їх створили злі мікроби.
Це – маленькі злодіяки,
Хулігани, розбишаки,
Що живуть усюди,
Де є повно бруду:
У болоті і грязюці,
У смітті та у пилюці,
Під брудними нігтями
Пазурами і кігтями...
Той хто руки не помие,
Їх ковтне та захворіє.
І тому, маляти,
Слід вам пам'ятати:
Будете вмиватися,
Митися, купатися ,
Повтікають злі мікроби,
Разом з ними всі хвороби!
Щоб ніколи не хворіти,
Треба руки з милом мити...
Мій всі овочі та фрукти,
Тільки свіжі їж продукти.

Учитель (звертається до Юлі- бруднулі)
Невже тобі подобається бути неохайною, брудною? До того ж, через тебе до нас може не приїхати Здоров'ятко.

Юля- бруднуля: Ні, не подобається . А гостям я завжди рада.

Учитель: Тоді тобі потрібно піти вмитися і привести себе у лад.

Юля- бруднуля: Добре, я зараз.

Виходить.

Учитель: Діти, наближається та хвилинка, коли до нас завітає Здоров'ятко.

Хтось стукає в двері. Заходить Листоноша.

Листоноша: Добрий день! ЦЕ ТРЕТІЙ КЛАС ? вам лист . (*Віддає лист*)

Учитель: Дякуємо ! (*Листоноша виходить*) Діти, давайте поглянемо, від кого надійшов цей лист. (*Учитель дивиться на конверт*) Діти, та це ж лист від Здоров'ятка. Воно пише : „Любі друзі ! Приїхати не можу, негайно викликали до іншої школи, на яку напали злі мікроби , але, пам'ятаючи про вашу гру, надсилаю вам свої запитання та завдання ...”

Вбігає Юля, уже вмита.

Юля : А що, Здоров'ятко ще не приїхало?

Учитель: Ні, не приїхало, але надіслало листа. Діти, ви тільки погляньте, наша Юля виправилася. Вона буде завжди такою. Тому, я думаю, ми можемо доручити їй почитати завдання Здоров'ятка .

Юля: (читає) Прошу відповісти на мої запитання і виконати надіслані завдання.

Які ви знаєте прислів'я про здоров'я ?
(*Діти називають прислів'я.*)

Здоров'я – усьому голова.
Держи голову в холоді, ноги – у теплі,
проживеш довгий вік на землі.
Здоров'я маємо - не дбаємо, а втративши
– плачемо.
Як нема сили, то й світ не милий .
Здоров'я входить золотниками, а
виходить пудами.
Світ великий – було б здоров'я .
Бережи одяг, доки новий, а здоров'я –
доки молодий.
Без здоров'я немає щастя.
Весела думка –половина здоров'я.
Немає багатства над розум, нема нічого
над здоров'я.
Здоров'я людини – багатство країни.
Здоров'я дорожче за золото.

Учитель: Молодці, діти! Ви назвали багато прислів'їв.

Юля: У наступному завданні Здоров'ятко просить розповісти вірші про здоровий спосіб життя.

Учень 2 :

З фізкультурою ми дружим,
Різні вправи любим дуже.
„Раз, два, три, чотири!”
Чути з нашої квартири.

Учень 3 :

Глянь: без мила і водиці
Умиваються дві киці.
Язичком вмиваються,
Лапками втираються.

Учень 4 :

Я до крана сам дістану,
Умиваюсь біля крана.
Мию милом щоки, шию
І водою добре мию.

Учень 2 :

Кроленята – глянуть любо:
Об морквинку чистять зуби.
І тому в них зубки цілі –
Гості-гострі, білі-білі.

Учень 3 :

В мене щіточка зубна,
Подивиться : ось вона!
Зверху вниз і навпаки
Чищу зуби залюбки.

Учень 4 :

Носить півник-співунець
На голівці гребінець.
Гребінцем тим, знає кожний,
Причесатися не можна.

Учень 2 :

А у мене, а у мене
Є гребіночка зелена.
Я нікого не прошу
Сам голівку причешу.

Учень 3 :

Коли я сідаю їсти,
На столі у мене чисто:
Скатертину не заллю,
Бо порядок я люблю.

Учитель: Молодці! Я думаю, Здоров'ятко
було б задоволено, якби чуло ваші вірші.

Юля :Діти, Здоров'ятко надіслало нам
загадки. Спробуємо відгадати їх.

Мию, мию без жалю,
Мию там, де брудно,
Цю роботу я люблю,
Хоч від неї худну .

(Мило)

Що дістає зубами потилицю?

(Гребінець)

Хто завжди тільки правду каже,
Який є, таким покаже ,
Без слів про все розкаже?

(Дзеркало)

Я пухнастий, чистий ,
Для усіх корисний.
Мокрих витирати звик.
Називаються...

(Рушник)

Учитель: Молодці! Відгадали загадки
Здоров'ятко. А чи знаєте ви, навіщо

потрібно мило, гребінець, дзеркало? Які ще предмети допомагають нам бути завжди чистими та охайними?

(Під час бесіди учитель показує рушник, зубну щітку, зубну пасту тощо та малюнки, на яких зображені дії із цими предметами.)

А тепер ,Юлечко, прочитай наступне запитання Здоров'ятка.

Юля : Розгляньте малюнок і визначте, що тут намальовано неправильно.

Розмова про гігієну зору.

(Учитель показує малюнок, на якому зображено хлопчика, який читає книгу, їдучи в транспорті)

Учитель: Діти, що цей хлопчик робить неправильно? *(Відповіді дітей)*

Правильно ,діти, цей хлопчик порушає гігієну зору. Унаслідок цього його зір може погіршитися. А чи знаєте ви, що людина з нормальним зором може розгледіти : обличчя людини – за сто шістдесят метрів ; стовп – на відстані одного кілометра ; окремі дерева чи постаті – за два кілометри; димарі на дахах – за три кілометра; вікна в будинку – за чотири кілометри; окремі будинки – за п'ять кілометрів.*(Діти разом із учителем*

складають та обговорюють правила гігієни зору.)

Можливе формулювання правил:

1. Для того щоб ваш зір зберіг гостроту до старості, умиваючи обличчя, промивайте й очі.
2. Оберегайте очі від травм та попадання вірусів. Дотримуйтеся правильного освітлення свого робочого місця. Світло має падати на зошит з лівого боку.
3. Скоротіть перегляд телепередач до 30 хвилин на день. Працюйте за комп'ютером не більше ніж 45 хвилин.

4. При читанні дотримуйтеся відстані 25-30 сантиметрів від очей до книжки. Не схиляйте низько голову над книгою чи зошитом
5. Не читайте лежачи.
6. Не читайте у транспорті.
7. Не сидіть близько біля телевізора.
8. Якщо лікар прописав окуляри, обов'язково їх носить.
9. Не дивиться на яскраве сонце без темних окулярів.
- 10.Робіть гімнастику для очей.

Гімнастика для очей

1. Щільно заплющить очі, потім широко розплющить. Повторіть 5-6 разів.
2. Підніміть очі вгору, опустіть униз, подивиться ліворуч, праворуч, прямо. Повторіть 7-8 разів.
3. Зробіть колові оберти заплющеними очима 4-5 разів.
4. Подивиться вдалину, потім на перенісся . Повторіть 7-8 разів.
5. Покладіть пальці на заплющені очі і злегка промасажуйте.
6. Посидить спокійно із заплющеними очима.

Підбиття підсумків години спілкування.

Учитель: Ну от, діти, ми виконали всі завдання Здоров'ятка. Отже, на його лист ми можемо написати гідну відповідь. Про що ж ми йому напишемо *(Діти колективно складають лист до Здоров'ятка)* На цьому наша гра-бесіда завершується. Ми сподіваємося, що після нашої розмови ви будете дотримуватися правил гігієни, режиму дня, а отже, виростите здоровими і сильними.

(Учитель хвалить найбільш активних учнів і робить висновки про важливість чистоти й охайності в житті дітей та дорослих.)

*Будьмо здорові, або
пригоди маленьких
зубчиків*

Мета : ознайомити учнів з основними правилами чищення зубів; вчити аналізувати вчинки героїв твору, працювати з таблицями; розвивати вміння слухати співбесідника; виховувати кращі моральні риси.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина. Повідомлення теми та завдань.

- Любі діти, сьогодні ми побуваємо в гостях у маленьких зубчиків. Вони розкажуть нам дивні історії, які з ними трапилися. Наше завдання: розглянути правила догляду за зубами, правила чищення, створити малюнок прекрасної Солодкоїжки, проаналізувати уривок з посібника для школярів про "Нові пригоди Бобра Суперзуба".

Вступна бесіда.

- Для того, щоб бути здоровими, необхідно правильно харчуватися. Їжа - це будівельний матеріал. Вона неоднакова за своїм складом та значенням для організму. До складу продуктів харчування входять білки, жири, вуглеводи. Усі ці речовини дуже потрібні нашому організму, щоб жити, працювати, рости. Їжа повинна бути різноманітною, щоб організм діставав усі необхідні для життя речовини. Що допомагає нам подрібнювати їжу? (Зуби.)

Розповідь про будову зуба. Розгляд таблиць.

- Отож, познайомимось з будовою нашого зубчика.

(Розгляд таблиці.)

Так виглядають зуби в тих, хто про них піклується. А ваші зуби такі ж гарні?

Щоб переконатися в цьому, візьміть дзеркальце, яке лежить у вас на парті, та подивіться на них.

Біла частина зуба називається коронкою. Решта зуба захована в ясна. Ця частина називається коренем. Корінь міцно утримує зуб у щелепі.

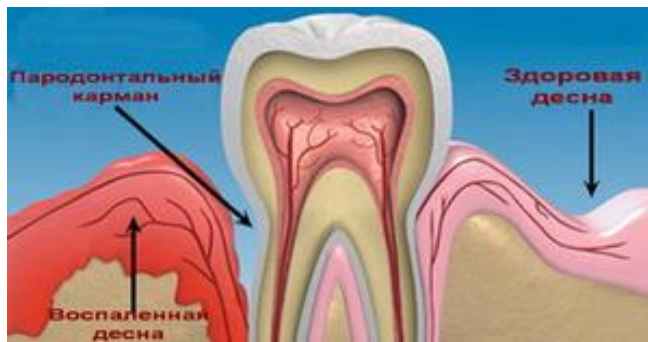
- Як же виглядає зуб зсередини?

(Розгляд таблиці.)

Це емаль - біла та дуже тверда частина зуба. Під нею розміщений дентин - жовта частина зуба, більш м'яка, ніж емаль. Далі розміщена пульпа - тут знаходяться нерви та кровоносні судини; завдяки нервам зуб відчуває

тепло та холод.

(Учитель демонструє все на таблиці.)

Розповідь учнів у костюмах зубчиків.

-Я- маленький зубчик .Хочу розповісти про те,яку важливу роботу ми виконуємо. Я та мої братики подрібнюємо їжу. Без нас не може бути нормального травлення.

-А в мене є інформація про те,що нас у родині аж 32 братики: 16 - на верхній щелепі та 16 - на нижній. Усі ми маємо різну форму та виконуємо різну роботу.

- Спереду в роті людини знаходяться мої братики. А звуть їх різці - по 4 зубчики на кожній щелепі. З їх допомогою ви зможете легко перегризти морквину або відкусити яблуко. На допомогу різцям приходять клики (вони допоможуть відкусити щось тверде). А позаду них корінні зуби. Їх завдання - перетирати їжу.

Обговорення уривка з твору "Нові пригоди Бобра Суперзуба".

Учитель зачитує уривок.

...Тут стежка зробила крутий поворот, і перед очима наших героїв відкрилася велика світла галявина. Посеред неї стояв казково красивий терем-теремок з широким ганком та розписаними яскравими фарбами наличниками.

- Хто-хто в теремочку живе? - запитала Ярослава жартівливо.

- Тридцять два дружних братики, - відповів за господарів Бобер Суперзуб. - Зайдемо до них в гості ненадовго.

Бобер розчинив різьблені двері - і застиг на порозі від несподіванки. У хоромах коївся такої безлад, що буря з ураганом позаздрили б такому розмаху. Одні братики про щось голосно сперечалися, підстрибуючи від нетерплячки на місці, інші бігали навздогін, а треті мирно сопіли в куточку.

- Ви прослухали уривок, спробуйте дати відповіді на мої запитання.

* Про який саме теремок ідеться? (Про рот)

*Що за безлад коївся у будиночку, який був

так гарно прикрашений?(Порожнина рота була погано доглянута)

***Про що сперечалися братики зубчики?(Їх треба було негайно лікувати, а хазяїн не звертав уваги на рот)**

***Що за безлад коївся у будиночку, який був так гарно прикрашений?(Порожнина рота була погано доглянута)**

***Про що сперечалися братики зубчики?(Їх треба було негайно лікувати, а хазяїн не звертав уваги на зубний біль.)**

***Чому деякі зубчики бігали один за одним?(Не могли стерпіти болю.)**

***А які братики мирно сопіли в куточку?(Ті, які не потребували швидкої допомоги, у яких було все гаразд.)**

- Чи знаєте ви, що за тварина бобер?(Відповіді учнів.)Чому в нього такі міцні зуби?

Малювання Солодкоїжки.

Прослухайте уважно вірш. Подумайте, про що він.

**Садками ходить по стеблинкам-ніжках
З квіток і ягідок уся - Солодкоїжка!
Блакитно-жовті квіти - оченята
І соковиті вишні квіти - губенята.
Одягнена у калинове листя,
В поричкових сережках і намисті,
Із чудернацьким носиком сливовим
Солодкоїжка Ягідноказкова.**

**Малювання кольоровими олівцями
фантастичної істоти із ягід та листочків.
Розгляд малюнків.**

- Чи хотіли б ви товарищувати з такою героїнею вірша? Чи не підкажете ви, якої шкоди зубчикам задають солодощі?

- Подивимося, як наші братики зубчики будуть чистити умовно зубки. Якщо вони робитимуть щось не так, ми їм одразу ж допоможемо.

Учні спостерігають за діями маленьких героїв.

Правила догляду за зубами

Будемо пам'ятати ці правила та не ображати наших казкових малюнків, будемо стежити за своїми зубками.

- * Полощіть рот теплою водою після їжі.**
- * Щітку після користування прополощіть.**
- * Ніколи не чистіть зуби чужою щіткою.**
- * Зберігайте щітку в соляному розчині.**
- * Чистіть зуби двічі на день: вранці та ввечері.**

2. Підбиття підсумків заняття.

Звернення казкових героїв до дітей.

- Не ображайте нас, не гризть тверді цукерки, цукор, горіхи.**
- Після гарячого не беріть одразу до рота холодного та навпаки.**
- Це призводить до псування емалі.**
- Не колупайтесь гострими предметами.**
- Усе це шкодить. Подумайте про це, не задавайте шкоди нашим родичам, вчасно відвідуйте стоматолога. А зараз в добру путь. Хай щастить !**

